

ŽINIASKLAIDOS STEBĖSENOS REZULTATAI

Migrantų vaizdavimas Lietuvos
žiniasklaidoje 2019–2021

APIE MUS

Media4change yra Nacionalinio socialinės integracijos instituto programa Tarptautinis judėjimas už aukščiausius standartus žurnalistikoje

Veiklos sritys

Žiniasklaidos monitoringas

Žiniasklaidos monitoringas atskleidžia kaip labiausiai stigmatizuotos grupės Lietuvoje yra vaizduojamos žiniasklaidoje. Pagal surinktus išanalizuotus duomenis dalinamės žurnalistikos tendencijomis ir pranešame užfiksuotus žmogaus teisių pažeidimo atvejus atitinkamoms institucijoms.

Daugiau

Medijų raštingumas

Media4change didina medijų ir informacinį raštingumą tiek visuomenėje, tiek tarp žiniasklaidos kūrėjų pasitelkdama mokymosi galimybes, įvairias įtraukiančias mokymosi priemones ir informavimo kampanijas.

Daugiau

Mokymai ir renginiai

Mes įgaliname medijų kūrėjus kurti kokybišką profesionalų turinį pirmiausiai atnaujindami jų kompetencijas ir skatindami jų socialinę atsakomybę.

Daugiau

Tiriamoji žurnalistika ir inovacijos

Media4change skatina žiniasklaidos kompetencijas ir socialinį sąmoningumą suteikdama bendradarbiavimo, informacijos pasikeitimo galimybes, inovatyvias priemones, platformas kurti santykį su auditorija.

Daugiau

Žiniasklaidos monitoringas

Stebime žiniasklaidą ir tirame, kaip labiausiai stigmatizuojamos grupės Lietuvoje yra vaizduojamos žiniasklaidoje. Pristatydami surinktus išanalizuotus duomenis visuomenei, atskleidžiame vyraujančias žurnalistikos tendencijas, o apie užfiksuotus žmogaus teisių pažeidimo atvejus pranešame atsakingoms institucijoms.

[Sužinok daugiau](#)

Būk informuotas

Tyrinėk

Kiekvieną mėnesį skelbiame žiniasklaidos monitoringo rezultatus. Čia pamatysi, kaip Lietuvos žiniasklaidoje yra vaizduojamos labiausiai stigmatizuojamos grupės mūsų visuomenėje.

[Sužinok daugiau](#)

Stebėsenos reakcijos

Stebėdami žiniasklaidos priemones greitai reaguojame į viešajame diskurse iškilusias etines problemas ir netinkamo turinio žurnalistinius darbus.

[Sužinok daugiau](#)

Redakcijų konsultacijos

Konsultuojame regionų žiniasklaidos priemones, pristatant konkrečios redakcijos veiklos tendencijų analizę. Organizuojami susitikimai leidžia redakcijoms pažvelgti į savo nuveiktus darbus iš šalies.

[Sužinok daugiau](#)

Stebėk ir pranešk

„Media4Change“ buria savanorių, neabejingų žmogaus teisėms, komandą, su kuria kartu stebime Lietuvos žiniasklaidos priemones.

[Prijunk prie mūsų](#)

Būk neabejingas žiniasklaidos vartotojas. Perskaitei, pamatei ar išgirdai apie netinkamą pažeidžiamų grupių vaizdavimą ar juos diskriminuojantį turinį jų atžvilgiu?

[Pranešk](#)

ŽINIASKLAIDOS MONITORINGAS

Su pertraukomis vykdomas nuo 2012 metų. Naudojantis Mediaskopo paslaugomis, sekame **raktažodžius**, susijusius su tiriamomis grupėmis.

Tiriame keturių tautinių bendrijų – **romų, žydų, lenkų, rusų** – bei **psichikos sveikatos, LGBT bendruomenės, migrantų ir musulmonų** vaizdavimą žiniasklaidoje.

Identifikavę pažeidimą, inicijuojame žmogaus teisių pažeidimų raportavimo procesą, įtraukiant **stigmatizuotų grupių balsą**

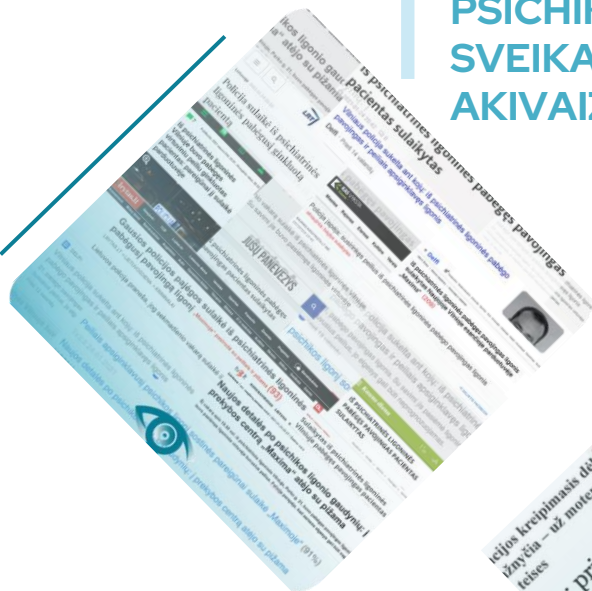
Duodame motyvuojantį **grįžtamąjį ryšį** žurnalistams, rengiame **atvejų analizes** bei kasmetines **ataskaitas**.

PSIHIKOS SVEIKATA COVID-19 AKIVAIZDOJE

ŽINIASKLAIDOS KRIZĖ MIGRANTŲ KRIZĖS METU

STAMBULO KONVENCIJA ŽINIASKLAIDOJE

TENDENCIJOS ŽINIASKLAIDOJE

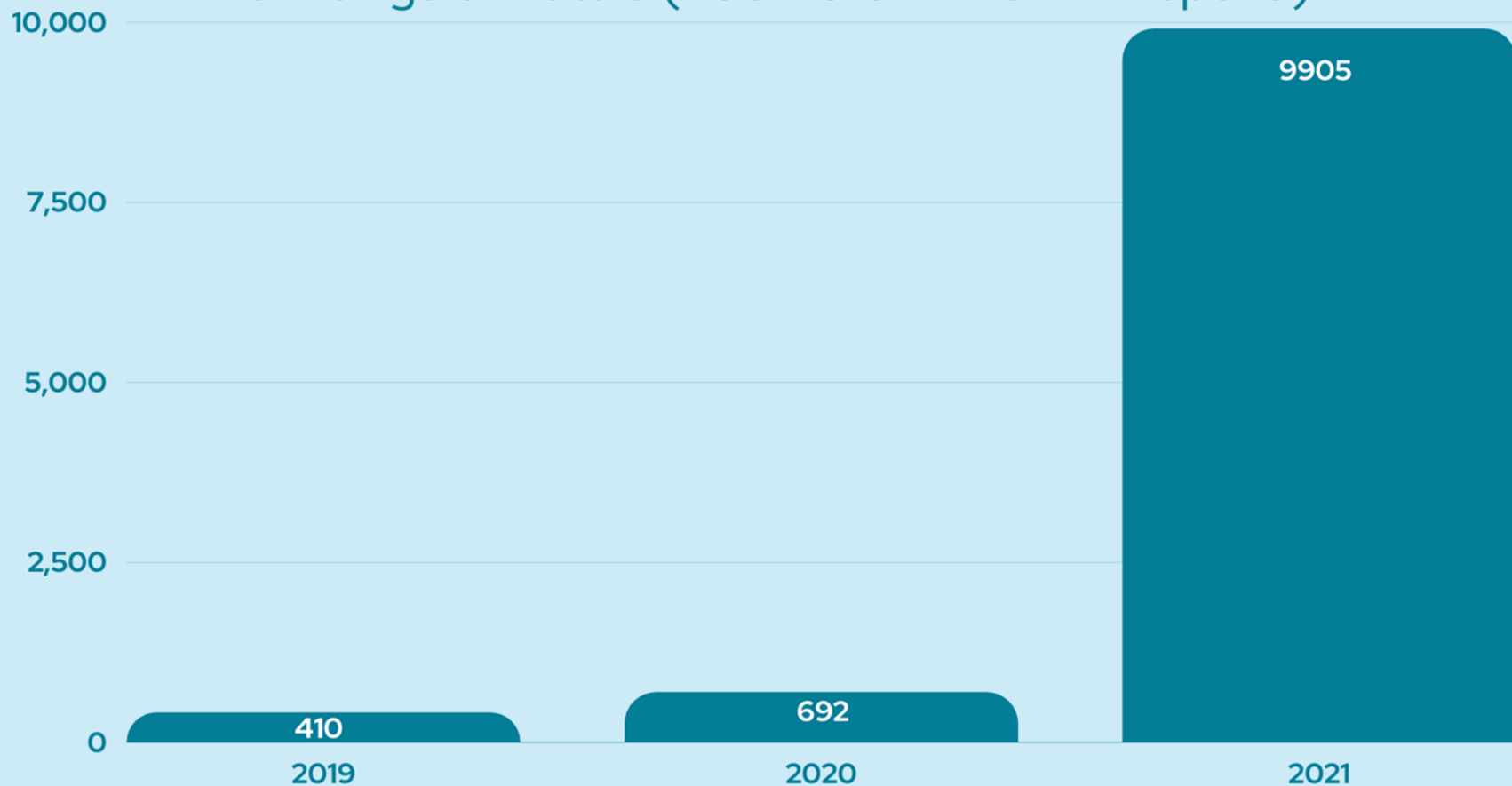
MEDIA⁴
CHANGE

Migrantų vaizdavimo
žiniasklaidoje krizė

Termino „nelegalus migrantas“ vartojimas skirtingais metais (nuo 2019 iki 2021 m. spalio)

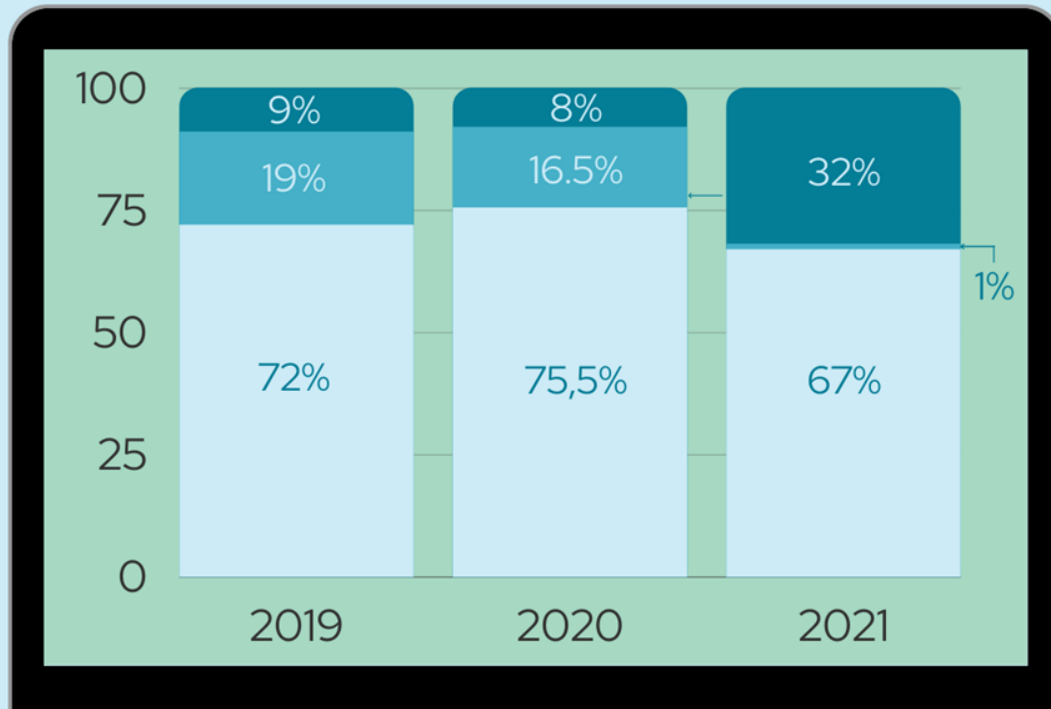
Migrantų vaizdavimo kontekstas skirtingų metų birželio mėnesiais

KONTEKSTAS:

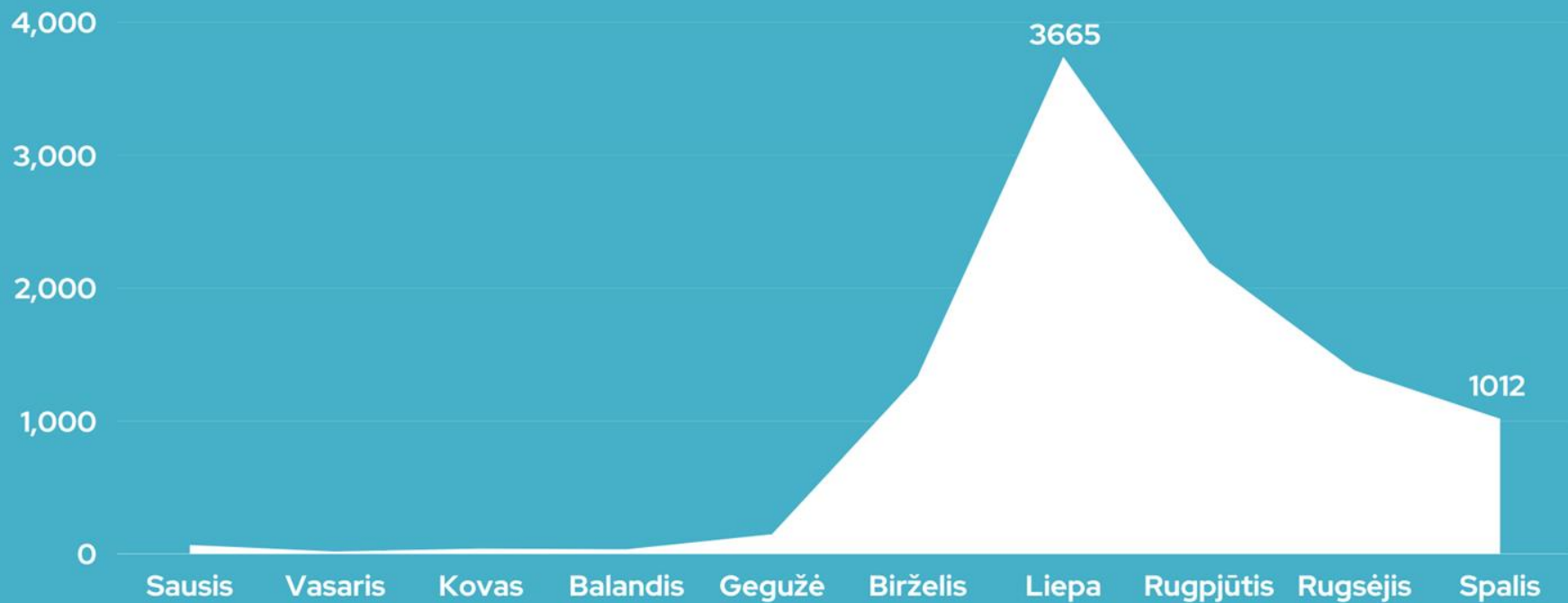
NEIGIAMAS

TEIGIAMAS

NEUTRALUS

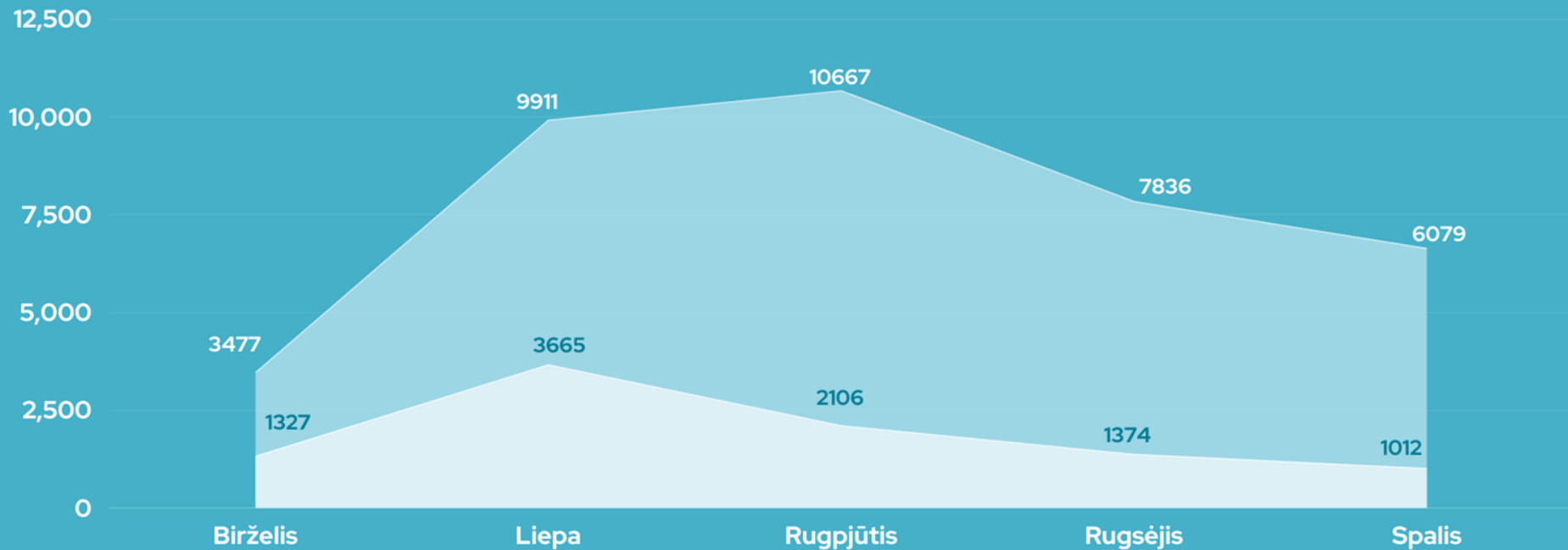
Termino „Nelegalus migrantas“ vartojimas žiniasklaidoje skirtingais mėnesiais (2021 m).

Kokią dalį visų publikacijų apie migrantus sudarė publikacijos, kuriose vartotas terminas „Nelegalus migrantas“?

VISI

„NELEGALUS“

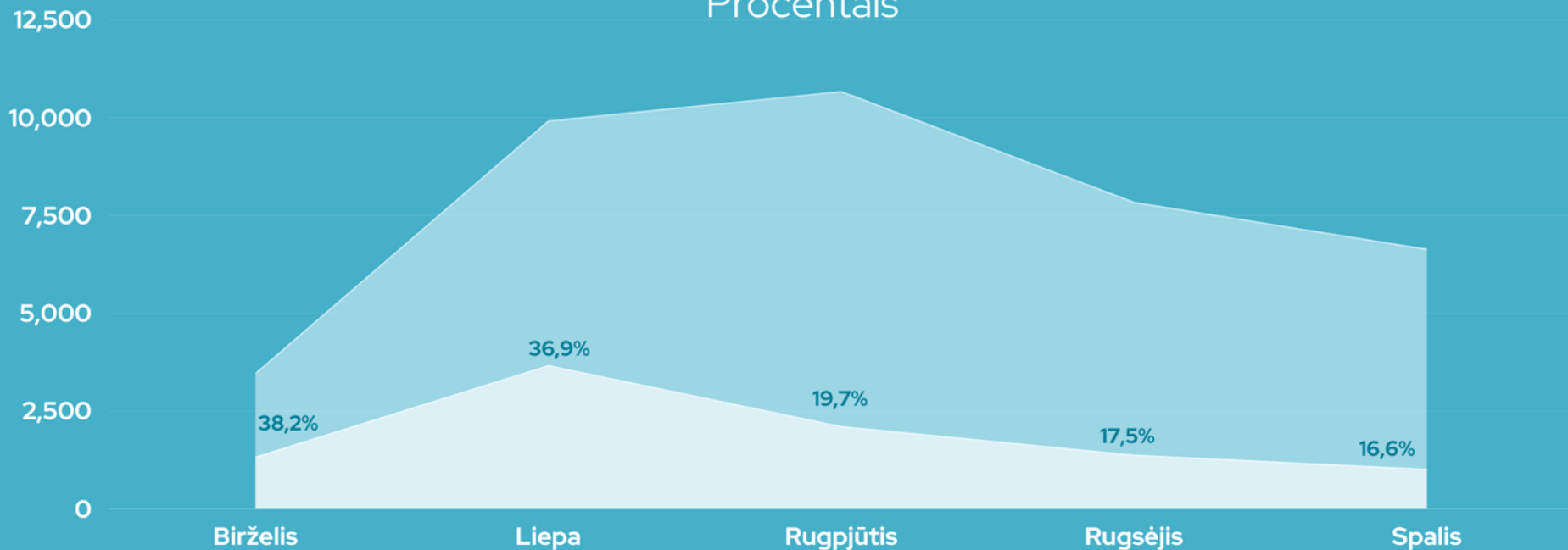

Kokiā daļā visu publikāciju apie migrantus
sudarē publikācijas, kuriose vartotas terminas
„Nelegalus migrants“?

VISI

„NELEGALUS“

Procentais

Kodėl terminas „nelegalus migrantas“ vengtinas?

Netikslus

**Neatitinka
demokratijos
vertybių**

Žalingas

WHY NOT 'ILLEGAL'?

INACCURATE

LEGALLY INCORRECT

Being undocumented does not constitute a crime in most countries. As it is not an offense against persons, property or national security, it belongs to the realm of administrative law. However, even in countries where violations of immigration law are considered criminal offenses, committing a criminal offense does not make you an 'illegal' person.

MISLEADING

The majority of undocumented migrants in Europe have lost their status as a result of exploitation, misinformation or administrative delays - not by committing an offense. Children are also erroneously labelled 'illegal' simply by being born or coming into an irregular situation with their parents.

IGNORES INTERNATIONAL LEGAL OBLIGATIONS

States have internationally recognised obligations towards all persons under their jurisdiction, all of whom have human rights no matter what their migration status is. In response to human rights violations, atrocities and crimes against humanity, these standards were designed precisely to prevent states from defining any human being as anything less than a legal person.

VIOLATES PRINCIPLE OF DUE PROCESS

Defining and treating an individual or group as 'illegal' violates their right to recognition as a person and a rights holder before the law. Due process is a fundamental human rights safeguard, yet migrants are increasingly denied their full legal rights in immigration proceedings. While punitive sanctions, such as detention, are increasingly used to enforce immigration violations, these administrative proceedings lack the necessary procedural safeguards and protections.

INACCURATE TO DESCRIBE PEOPLE ARRIVING AT BORDERS

Under international law, everyone has the right to leave a country, including their own. All those arriving at borders have innate human rights and specific human rights protection needs. Labelling all migrants trying to reach Europe through unofficial channels as 'illegal' is inaccurate and increases their exposure to prejudicial treatment.

HARMFUL

DEHUMANISING

Calling migrants 'illegal' denies their innate dignity and human rights. Characterising migrants' existence as illegitimate ignores their experiences as workers, women, men, children, families, and the elderly. When dehumanising terms are accepted as the norm, people are turned into targets of contempt, and even their right to life may come under threat.

CRIMINALISING

The word 'illegal' depicts migrants as dishonest, undeserving, and criminals who are a threat to the public good. This normalises the use of punitive measures, enforcement, and procedures to punish and deter irregular migrants. It promotes the policing of migrants, the systematic use of detention, and the normalisation of handcuffs and other restraints in immigration processes.

PREVENTS FAIR DEBATE

Criminalising irregular migrants, rather than addressing the laws and policies which create irregularity, prevents a truthful, respectful and informed debate on migration.

THREATENS SOLIDARITY AND COSTS LIVES

Labelling the entry and stay of migrants as 'illegal' often results in the automatic criminalisation of anyone who might help them: even rescuing migrants at sea or providing them with clothing and shelter can result in prosecution. Prohibiting solidarity towards undocumented migrants risks an increase in suffering and loss of life.

UNDERMINES SOCIAL COHESION

The use of 'illegal' encourages suspicion and mistrust of those who simply look 'foreign' or different, often on the basis of their race, ethnic origin or religion. It increases social divisions, and gives rise to racial profiling, xenophobia and hate crimes.

AGAINST EUROPE'S VALUES

DISCRIMINATORY

'Illegal' is a negative term. It is never applied to citizens. Used only against migrants, it is both discriminatory and offensive.

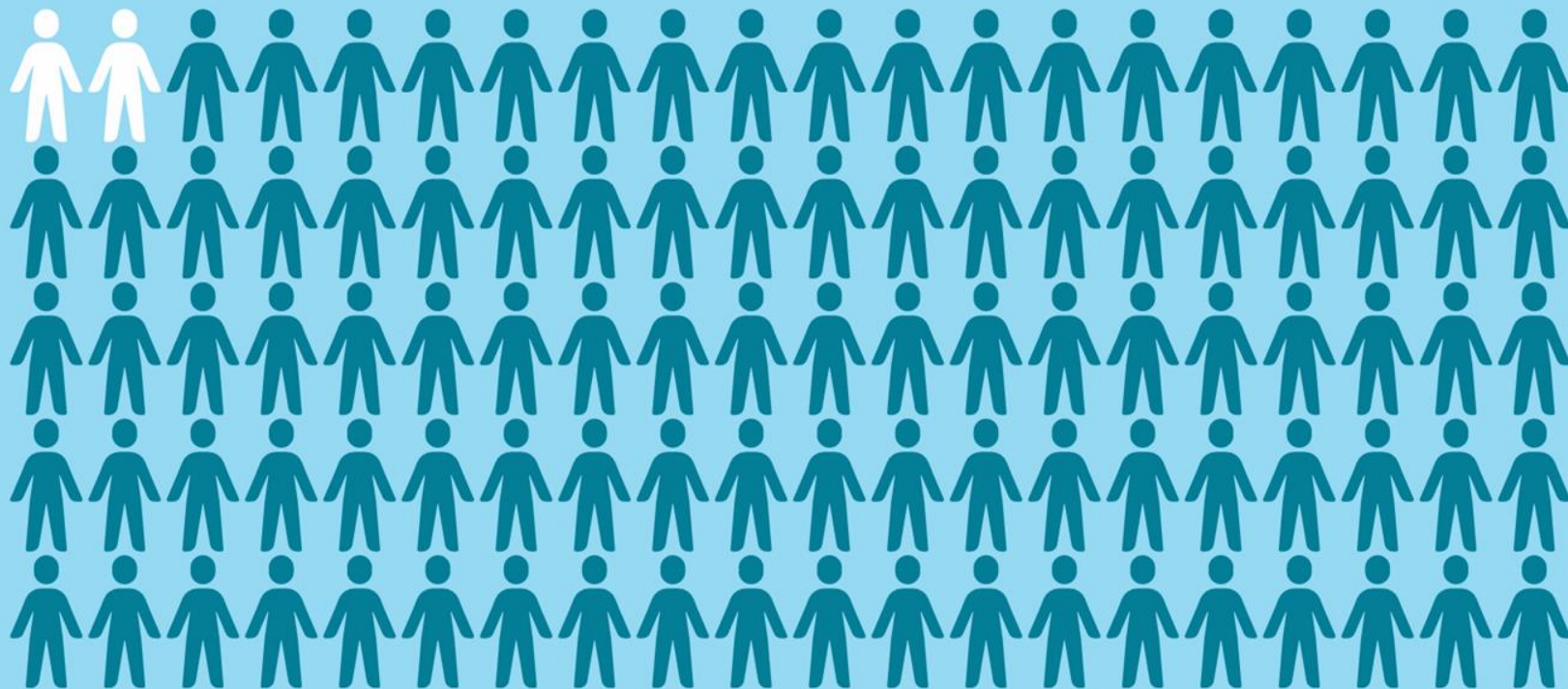
OPPRESSIVE

'Illegal' has been used to define disadvantaged groups at different times throughout history. Quakers and Jesuits migrating to New England in the 17th century; Jewish migrants fleeing the Holocaust; people and acts in violation of the segregationist laws of South Africa (1948-1994) and the United States (1876-1965) - all have been considered 'illegal'. The term is rarely used to describe established and privileged groups.

OUTDATED

The word 'illegal' is no longer the accepted term to describe those without proper documentation and does not adhere to the values of Europe today. Prejudiced terms for women, people of colour, people with disabilities and LGBTI people were once part of everyday speech, but were challenged and their meaning questioned until fair and neutral terms became the norm. Language is constantly evolving. The battle for terminology is a battle for dignity, humanity and respect.

Kalbinamumo rodiklis žiniasklaidos darbuose apie migrantus

Kalbinamumo rodiklis žiniasklaidos darbuose apie migrantus (Birželis, 2021 m.)

Politikai

Nuomonės į politikus kreiptasi
40 proc. visų publikacijų.

Pareigūnai

Pasienio apsauga besirūpinantys
pareigūnai cituoti 16 proc. darbų.

Ekspertai

Nuomonės apie migrantų
srautus į įvairių sričių ekspertus
kreiptasi 3 proc. visų darbų.

Aktyvistai

Žmogaus teisių aktyvistai,
nevyriausybinių organizacijų
atstovai cituoti 2 proc.
darbų.

Migrantai

Prieglobsčio prašytojai,
pabėgėliai ir kiti migrantai
cituoti 1,7 proc. visų darbų.

Kalbinamumo rodiklis žiniasklaidos darbuose apie migrantus (Rugsėjis, 2021 m.)

Politikai

Rugsėjo mėnesį politikai cituoti beveik pusėje (49 proc.) visų darbų, kuriuose minimi migrantai.

Pareigūnai

Pasienio apsauga besirūpinantys pareigūnai cituoti 8 proc. darbų, dvigubai rečiau nei birželį

Ekspertai

Nuomonės apie migrantų padėtį įvairių sričių ekspertus kreiptasi 4,3 proc. visų darbų.

Aktyvistai

Žmogaus teisių aktyvistai, nevyriausybinių organizacijų atstovai cituoti 2,5 proc. darbų.

Migrantai

Prieglobsčio prašytojai, pabėgėliai ir kiti migrantai cituoti 1,6 proc. visų darbų.

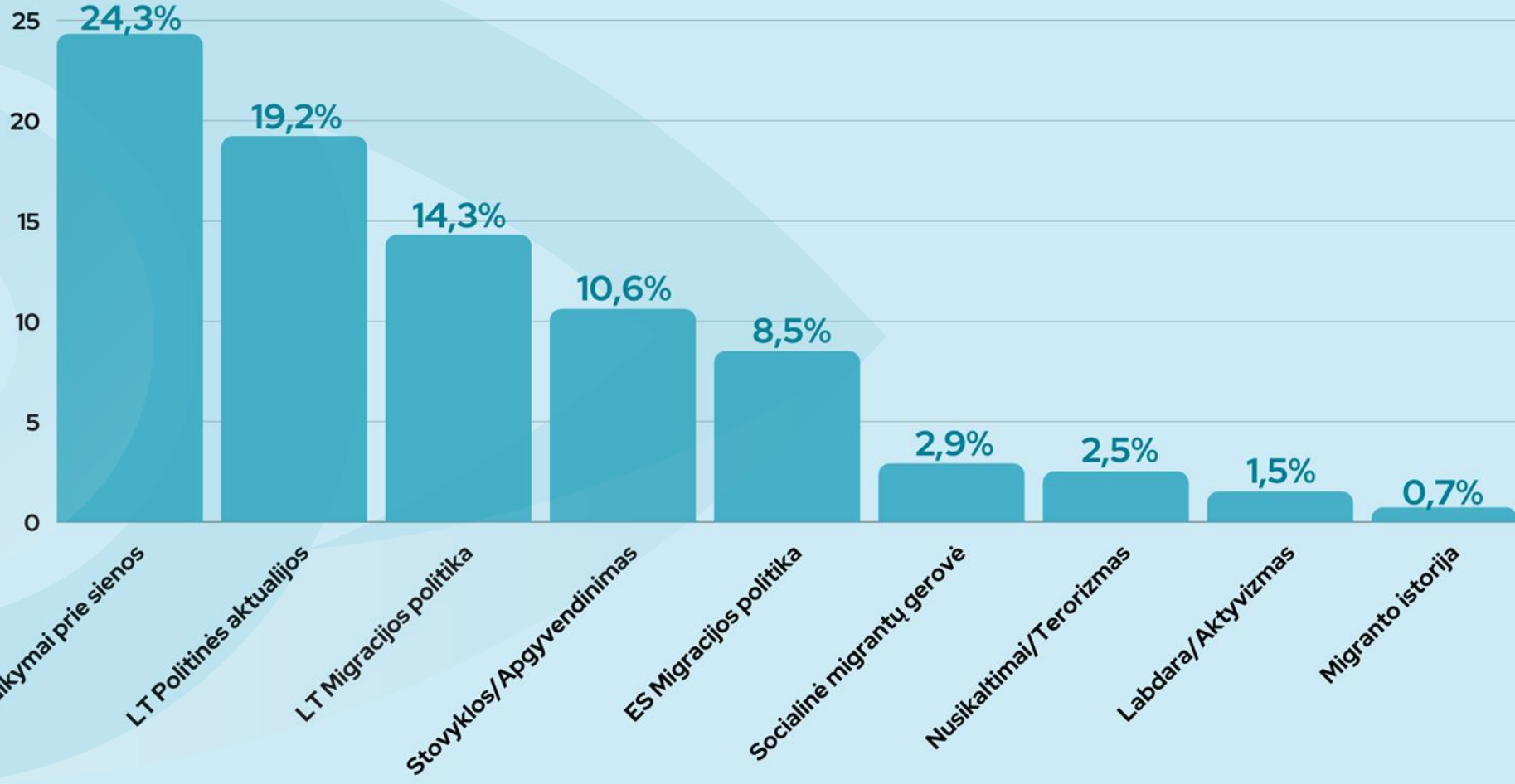
Naratyvas: žmogaus teisių gynėjai tautos priešai?

L. KASČIŪNAS: KARTAIŠ ATRODO, KAD FORMUOJASI SAJUNGA TARP ŽMOGAUS TEISIŲ GYNĖJŲ IR A. LUKAŠENKOS

„Ta informaciją aš vertinčiau taip – tiesa yra kažkur ties viduriu. Jeigu žiniasklaida ar nevyriausybininkai pasikalbina pabėgėlius stovyklose, tai informacija labai dramatiška – ir smurtas, ir priekabiavimas, ir visi kiti dalykai kalėjiminiai vyksta.

Turbūt negalime mes to paneigti, bet turbūt nėra ta situacija tokia dramatiška, kaip mes nurodome. Bet pripažįstame, kad gali būti tokių atvejų. Bet būtent išskėlimas į kitas vietas ir tų vietų zonavimas turbūt išspręstų tas problemas“, –

Temų pasiskirstymas (2021 m. rugsėjis)

Migrantų vaizdavimas Lietuvos žiniasklaidoje: Antraštės ir vizualinės komunikacijos pavyzdžiai

Birželis-Spalis

Birželio mėnesio antraščių koliažas

Baltarusiai toliau „tvindo“ Lietuvą pabėgėliais: plūstelėjo šrilankiečių, irakiečių

Lietuvoje – dar 14 nelegalių migrantų: prisistatė Irako ir Sirijos

GRĮŽTA ĮSTATYMŲ PAŽEIDĖJAI, PLŪSTA NELEGALAI IŠ IRANO

Kasčiūnas apie nelegalių migrantų srautą: ką galime padaryti – neatrodyti kaip šiltnamio sąlygas suteikianti valstybė 200

Hibridinio karo ginklas – nelegalūs migrantai

Pabėgėlių sulaukėme. Ruoškimės šiurpėms

Tiksinti nelegalų „bomba“ Pabradėje gali greitai sprogti

Siūlo receptą kovai su migracijos srautais: mažinti Lietuvos patrauklumą, kuo skubiau pastatyti apsauginę tvorą

Ministrė A.Bilotaitė: Lukašenka atvirai grasina užtvindyti Lietuvą migrantais ir narkotikais

Liepos mėnesio antraščių koliažas

Į Lietuvą neregėtais skaičiais toliau plūsta nelegalai

Žmonės Dieveniškėse įsibaiminę dėl nelegalų – ruošia gyvą grandinę ir autobusų su pabėgėliais neįleis

Lietuvą takus pramynusiems nelegalams – ir įstatymų tvora

Pabėgėliai į Kapčiamiestį atsitempė ir COVID-19

Nelegalus „atmušinės“ ir kariuomenė

Pavežėjai surengė pasalą migrantams: nuo pasieniečių bėgusius nelegalus pristatė į policiją

Nelegalus - ne į palapinę, o į cypę

Nelegalai, kaukėti banditai, vaikų falai an trispalvės ir kitos „pasaulio pabaigos“

Po nelegalų kauke - apsišaukėlių veidas

Dzūkijoje apgyvendinti nelegalūs migrantai vietiniams kelia nerimą

Sieną nuo nelegalų reikia ginti ir ginklu

Alytuje lankėsis Laurynas Kasčiūnas: „Atvykėliams reikia duoti žinoti, kad jie čia nėra laukiami“

Rugpjūčio/Rugsėjo mėnesio antraščių koliažas

Nelegalų antplūdis, už kurį visi brangiai sumokėsime migrantus teko raminti ašarinėmis dujomis

Psichiatrijos ligoninė - nelegalams Įvardino, kur kiš nelegalus

Nufilmuota, kaip nelegalai žaidžia žmonių emocijomis
Poučia vaikams cigarečių dūmus į akis, kad šie
apsiašarotų

Nelegalūs migrantai - vietoj savų kalinių

Migrantai jau perėmė ir kalėjimo tradicijas

Bijo alkanų migrantų minios: dzūkai susirūpinę
savo saugumu, į tvartus uždaro ir gyvulius

Rūdninkų gyventojų savisaugos būrys gaudė
pabėgusius migrantus

Š mūsu kišenės nelegalams - bilietai Lenkijos kriminalinių nusikaltėlių akiratyje – iš
pame ir kišennipiciu (2)
Baltarusijos i Lietuva sprunkantys migrantai (14)

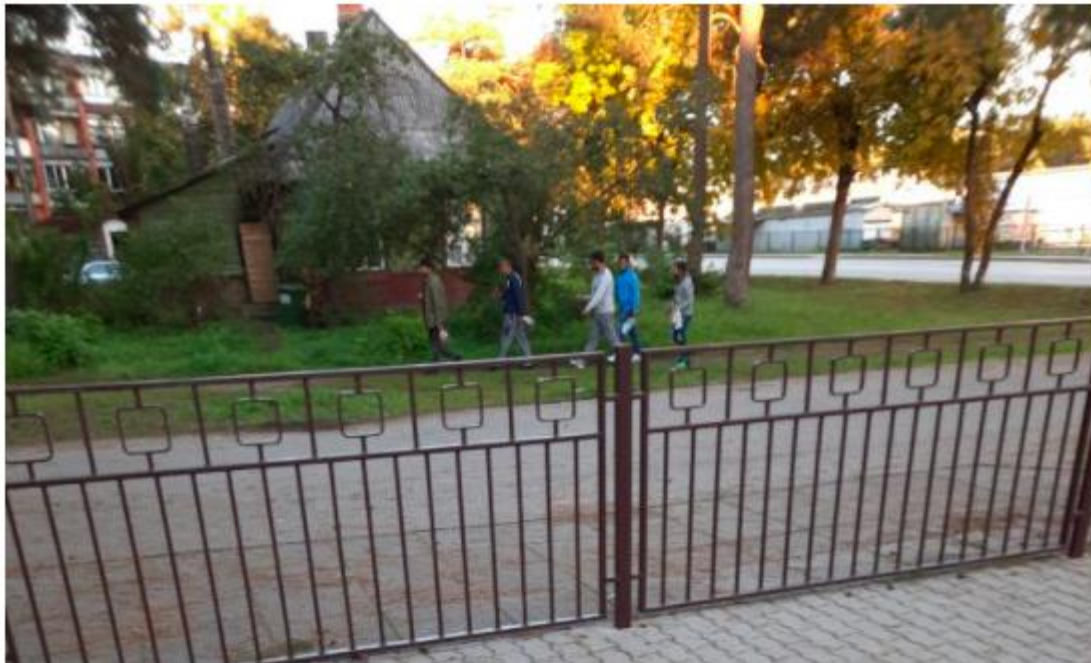

Tarnybos prašo informuoti, sutikus galimai nelegaliai į mūsų šalį patekusius migrantus. Bet, panašu, kad nelabai į sąmoningų piliečių pranešimus yra reaguojama. Kad nelegalūs migrantai gali laisvai vaikštinėti po mūsų miestelį, yra faktas.

Laisvai vaikštinėjančius akivaizdžiai ne europietiško gymio žmones užfiksavo nuotraukose ir nufilmavo.

Jei juos mato paprasti varėniškiai, kodėl jų nemato patruliuojantys policijos ekipažai? Jei yra sureaguojama į piliečių pranešimus, kodėl ši informacija nepaviešinama?

VSAT išplatintas pranešimas.

Lazdijų r., Kapčiamiestyje, savavališkai pasišalino 6 asmenys (tamsaus gymio vyrai – irakiečiai).

Įtariama, kad pabėgėliai traukia Lenkijos Respublikos kryptimi.

Norime nuraminti gyventojus, nelegalų ieško gausios Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų pajėgos, kinologai su šunimis, į orą pakeltas sraigtasparnis. Apgyvendinimo vietoje Kapčiamiestyje taip pat užtikrinama pabėgėlių fizinė apsauga.

Pastebėjus ne europinio gymio asmenis, prašome kuo skubiau skambinti skubios pagalbos tarnybų telefonu 112.

NELEGALAI SULAIKYTI

Kaip inicijuoti pokytį?

**Viešos
reakcijos**

**Pranešimas
apie
pažeidimą**

**Žinių
perdavimas**

Būk informuotas

Tyrinėk

Kiekvieną mėnesį skelbiame žiniasklaidos monitoringo rezultatus. Čia pamatysi, kaip Lietuvos žiniasklaidoje yra vaizduojamos labiausiai stigmatizuojamos grupės mūsų visuomenėje.

[Sužinok daugiau](#)

Stebėsenos reakcijos

Stebėdami žiniasklaidos priemones greitai reaguojame į viešajame diskurse iškilusias etines problemas ir netinkamo turinio žurnalistinius darbus.

[Sužinok daugiau](#)

Redakcijų konsultacijos

Konsultuojame regionų žiniasklaidos priemones, pristatant konkrečios redakcijos veiklos tendencijų analizę. Organizuojami susitikimai leidžia redakcijoms pažvelgti į savo nuveiktus darbus iš šalies.

[Sužinok daugiau](#)

Stebėk ir pranešk

„Media4Change“ buria savanorių, neabejingų žmogaus teisėms, komandą, su kuria kartu stebime Lietuvos žiniasklaidos priemones.

[Prijunk prie mūsų](#)

Būk neabejingas žiniasklaidos vartotojas. Perskaitei, pamatei ar išgirdai apie netinkamą pažeidžiamų grupių vaizdavimą ar juos diskriminuojantį turinį jų atžvilgiu?

[Pranešk](#)